

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Viborg Stiftsmuseum

Brugerundersøgelse februar 2011

Metodiske erfaringer

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Lidt om undersøgelsen

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Tre afreporteringer

Sprogskole-elever

Specialklasse-
elever

**Metodiske
erfaringer**

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Projektets overordnede mål

- > Målet med undersøgelsesprojektet er overordnet at indhente en nuanceret viden om specialgruppernes forudsætninger, forventninger og udbytte i forbindelse med deres brug af museet som et uformelt læringsmiljø. Herunder:
- > Hvordan museets tilbud kan målrettes mod at indgå som en naturlig del af en mere helhedsorienteret undervisning, der også omfatter andre natur- og kulturinstitutioner.
- > Hvordan museet, som uformelt læringsmiljø, kan give lærerne mulighed for større variation i undervisningen.
- > Hvordan museets udstillingstilbud kan imødekomme skolernes og specialundervisningens krav om, at elever og kursister skal opnå viden om centrale temaer indenfor dansk, historie og samfunds- og kulturforståelse.
- > Hvordan museet bedst tilrettelægger konkrete forløb, rettet mod marginaliserede grupper.

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Undersøgelsesmål

- > Undersøgelsens særlige målgrupper stiller særlige krav til de metodiske valg.
- > På baggrund af ekspertinterviews og research udvikles derfor en række særlige metodiske værktøjer, som tager højde for målgruppernes begrænsninger i forhold til traditionelle interviewteknikker.
- > Udviklingsfasen tager afsæt i brugen af nonverbale og kropslige metodikker, så traditionelle interviewteknikkens refleksive italesættelse sættes i baggrunden til fordel for legende /fysiske udfoldelser.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Sprogskole

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Hvem er sprogskolerelevanterne?

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Sprogskoleeleverne – U1 og U2

- > Deltagerne fra U1 har meget kort skolemæssig baggrund. U1 er som udgangspunkt *latinske analfabeter*.
- > Deltagerne fra både U1 og U2 har været bosat i Danmark i en længere periode.
- > For især U1 gælder det, at sprogkunderskaberne på både dansk og engelsk er meget begrænsede.
- > U2-deltagerne har forholdsvis gode danskunderskaber.
- > Deltagerne er generelt lavfrekvente brugere af kulturtilbud, og er sjældent på museum.
- > Deltagerne har ikke besøgt Viborg Stiftsmuseum før.

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Sprogskoleeleverne – U3

- > I alt tre kvindelige deltagere fra Danskuddannelse 3 på Viborg Sprogcenter.
- > Deltagerne har alle en længerevarende uddannelse bag sig.
- > Deltagerne har opholdt sig i Danmark i en kortere periode.
- > Deres danske sprogfærdigheder er begrænset, hvorimod deres engelske er rigtig gode.
- > Generelt er de flittige kulturbrugere, og vant til at være på museum.
- > Deltagerne har besøgt Viborg Stiftsmuseum en gang tidligere med sprogskolen.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Metodisk udviklingsfase

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

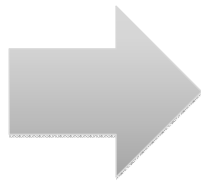
2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Udviklingsfase

Ekspertinterviews

Metodeudvikling

Brugerinterviews

anex

analyse > proces > udvikling

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Ekspertinterviews

- > Interviews med i alt to undervisere fra Sprogskolen i Viborg.
- > Lærerne repræsenterer danskundervisning på både U1, U2 og U3-niveau (hvor U3 er det højeste niveau – se evt. sprogskolederapporten).
- > I relation til projektets metodeudvikling var der opstillet flere mål for ekspertinterviewene:
 - > At forstå de forskellige brugergruppers forudsætninger for besøg på museet og deltagelse i undersøgelsen: Sprogligt, kulturelt, mm.
 - > At give de kvalitative interviewere en række pædagogiske og didaktiske værktøjer til brug for interviewfasen med brugergrupperne.
- > På ovenstående baggrund er der derfor udviklet et særligt metodisk setup, som tager højde for målgruppernes begrænsninger i forhold til traditionelle interviewteknikker.

anex

analyse > proces > udvikling

Ekspertinterviews

Primære metodiske udfordringer

Sproglige udfordringer:

- > Manglende dansk kundskaber generelt
- > Manglende grammatik

Kulturelle udfordringer:

- > Manglende kendskab til danske institutioner
- > Svært at forklare præmissen for undersøgelsen

Abstraktionsniveau:

- > Lavt uddannelsesniveau

Primære metodiske potentialer

Tryghed

- > At få deltagerne til at føle sig privilegerede
- > At skabe trygge rammer for interviews

Nonverbale udtryksformer

- > At give deltagerne mulighed for at udtrykke sig nonverbalt – f.eks. Gennem brug af digitalkamera

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Metodisk setup

- > For at imødekomme de primære metodiske udfordringer og potentialer, udvikledes et sæt af metodiske værktøjer til brug for dataindsamlingen:

Tryghedsskabende tiltag:

- > Præsentation af formidlere og undervisere inden besøg på udstillingen.
- > Præsentation af dagens program.
- > Deltagelse af interviewer i formidlingsdelen af besøget, og besøg i udstillingen.
- > Gruppeinterviews i stedet for enkeltinterviews.
- > Efter en afvejning af tryghedsskabende tiltag vs. udbytte af interviewene, blev det besluttet ikke at bede lærerne om at deltage i selve interviewene med sprogskoleeleverne.
- > Tilskyndelse til brug af interviewerens personlighed, empati, indlevelse og situationsfornemmelse.

anex

analyse > proces > udvikling

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Metodisk setup

- > For at imødekomme de primære metodiske udfordringer og potentialer, udvikledes et sæt af metodiske værktøjer til brug for dataindsamlingen:

Sproglige udfordringer:

- > Observation af deltagernes møde med formidlingen og udstillingen på museet, til støtte for de opfølgende interviews.
- > Udlevering af digitalkamera som en nonverbal parallel til de verbale interviews. Billederne skulle tillige støtte deltagernes mulighed for at udtrykke sig nuanceret om oplevelsen med museumsbesøget.
- > Udpræget brug af f.eks. ikoner og billeder i interviewfasen, som hjælp til at udtrykke oplevelser, følelser og holdninger til besøget i udstillingen.

anex

analyse > proces > udvikling

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Interviewforløb

- 1. Introduktion til forløbet, formidler og interviewere**
- 2. Formidling og besøg i udstillingen**
 1. Observation af deltagerne
 2. Deltagerne udfører planlagte formidlingsopgaver
- 3. Indledende interview med deltagerne**
 1. Præsentation af deltagerne
 2. Forhold til museumsbesøg og historie
- 4. Besøg i udstillingen på egen hånd med digitalkamera**
- 5. Opfølgende interview med deltagerne**
 1. Umiddelbar oplevelse
 2. Udstillingens temaer
 3. Udstillingens opbygning
 4. Museets verbale formidling og introduktion
 5. Formidlingsopgaverne
 6. Samlet oplevelse

anex

analyse > proces > udvikling

Metodiske erfaringer

Interviews med U1- og U2-elever

- > Interviewene med U1 og U2-eleverne bød på betydelige metodiske udfordringer, størst i forbindelse med de mindst danskkyndige U1'ere.
- > De væsentligste problemer udsprang af deltagerne ringe forståelse for undersøgelsens præmis:
- > Deltagerne oplevede undersøgelsen som en slags prøve eller test, hvor det var vigtigere at svare 'korrekt' end udtrykke egne holdninger eller oplevelser.
- > Som følge heraf, opstod hurtigt en skæv magtrelation mellem interviewer og deltagerne i undersøgelsen, som virkede nervøse for at svare forkert.
- > De forskellige elementer i det metodiske setup led desværre under den grundlæggende mangel på forståelse for undersøgelsens præmis:
- > Det var svært at gennemføre en naturlig observation af deltagerne i udstillingen, da de var meget opmærksomme på observatørerne i processen.
- > Endelig viste det sig svært for deltagerne at nuancere deres svar – selv med hjælp af billeder og ikoner i interviewsituationen.

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Metodiske erfaringer

Interviews med U3-elever

- > I interviewene med U3-eleverne fungerede det metodiske setup efter hensigten.
- > Skønt gennemført på engelsk, oplevedes få eller ingen sproglige eller kulturelle barrierer.
- > Deltagerne forstod umiddelbart præmissen for undersøgelsen, og var i stand til nuanceret at beskrive deres oplevelse af formidlingen og udstillingen på museet.
- > Jf. U3'ernes generelt høje abstraktionsniveau gav det ofte bedst mening at fravige de særlige metodiske tiltag, til fordel for mere traditionelle, verbale interviewformer.

anex

analyse > proces > udvikling

Fremadrettede anbefalinger - sprogskoler

- > Der ligger en meget betydelig udfordring i at etablere en grundlæggende forståelse for undersøgelsens præmis i deltagernes bevidsthed:
- > Derfor bør der investeres ressourcer i en forberedelse af deltagerne til undersøgelsen.
- > Det kunne f.eks. være besøg på sprogskolerne før gennemførelse af interviews. Det er vigtigt at etablere en dialog med eleverne, og derigennem sikre sig, at undersøgelsen er forventningsafstemt med deltagerne.
- > Samtidig vil en introduktion af researchere på forhånd, givetvis afdramatisere interviewssituationen.
- > I forbindelse med et besøg på sprogskolen, kan udvalgte metodiske øvelser evt. introduceres, for at afmystificere undersøgelsen.

Fremadrettede anbefalinger - sprogskoler

- > Det er endvidere vigtigt at sikre en god kommunikation mellem skole, museum og researchere, så sprogskolelærerne kan bruges som bindeled og ressourcepersoner i forberedelsen af eleverne til undersøgelsen.
- > I forbindelse med selve besøget på museet, kan der ligge en grundlæggende tryghed i at lade deltagerne besøge udstillingen i større grupper. De små tremandsgrupper betød tilsyneladende, at en del af deltagerne følte sig udsatte og ubekvemte i relationen til de observerende researchere.
- > I udarbejdelse af en interviewguide, kan det anbefales at udarbejde forskellige metodiske værktøjer, som kan anvendes efter behov. Det sætter researcheren i stand til at reagere ud fra interviewsituationen, som kan variere betydeligt, alt efter deltagerens sproglige, kulturelle og personlige udgangspunkt.

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Specialklasser

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Hvem er specialklasseeleverne?

anex

analyse > proces > udvikling

Specialklasseeleverne

Jf. Ekspertinterviews med lærere

- > Specialklasseeleverne er i den daglige undervisning stillet overfor forskellige udfordringer, f.eks. læse- og skrivevanskeligheder, og koncentrationsbesvær.

- > Specialklasseeleverne har generelt brug for meget struktur i hverdagen, og når de er på udflugt:
 - > Konkrete forløb i forbindelse med besøg.
 - > De praktiske ting skal fungere, og stressende overraskelser undgås.
 - > Eleverne har brug for pauser, især spisepauser.
 - > Eleverne har brug for at kunne forberede museumsbesøg i klasserne, og gerne følge op på det oplevede.

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Metodisk udviklingsfase

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Udviklingsfase

Ekspertinterviews

Metodeudvikling

Observationer

Metodeudvikling

Brugerinterviews

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Ekspertinterviews

- > Interviews med i alt fem lærere fra Nordre skole og Rødkærsgade skole.
- > Interview med underviser fra Naturskolen i Viborg.

- > I relation til projektets metodeudvikling var der opstillet flere mål for ekspertinterviewene:
 - > At forstå de forskellige brugergruppers forudsætninger for besøg på museet og deltagelse i undersøgelsen: Sprogligt, kulturelt, mm.
 - > At give de kvalitative interviewere en række pædagogiske og didaktiske værktøjer til brug for interviewfasen med brugergrupperne.
- > På ovenstående baggrund er der derfor udviklet et særligt metodisk setup, som tager højde for målgruppernes begrænsninger i forhold til traditionelle interviewteknikker.

- > I forlængelse af ekspertinterviews, gennemførtes endvidere en 4 timers observation af en gruppe specialklasseelever på Naturskolen i Viborg.

Ekspertinterviews - udfordringer

Primære metodiske udfordringer

- > Utryghed i forbindelse med interviews.
- > Abstrakt projekt for eleverne at blive interviewet.
- > Mange sprogligt svage elever.
- > Potentielle konflikter med elever i forbindelse med interviews.
- > Potentielle konflikter mellem elever i forbindelse med interviews.

Primære metodiske potentialer

- > Støtte fra lærer i forbindelse med besøg og interviews.
- > (Over)bemanding i forhold til traditionelle interviews.
- > Plads og rum kan minimere konflikter.
- > En indbydelse fra museet kan måske gøre det mindre abstrakt.
- > Besøg af researchere inden interviews kan forberede eleverne på undersøgelsen.

Observation på Naturskolen

Observation af specialklasseelever, 12-14 år på Naturskolen i Viborg

Generelle betragtninger, jf. metodeudvikling:

- > Eleverne fungerer generelt godt i et andet miljø end klasseværelsets vanterammer.
- > Der er meget få konflikter mellem elever, og mellem underviser og elever.
- > Specialklasselærerne spiller en meget afdæmpet rolle i undervisningsforløbet, og deltager ikke aktivt i opgaverne.
- > Rum og bevægelse i aktiviteterne sikrer en god stemning gennem hele forløbet.
- > Naturskole-underviserens varierende aktiviteter ansporer eleverne til at deltage med stor iver.
- > Aktiviteterne er kendetegnet ved at være meget konkrete opgaver, og de ansporer eleverne til både fysiske og intellektuelle udfoldelser.
- > Undervisningen er kendetegnet ved anerkendelse og gensidig respekt.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Metodisk setup

For at imødekomme de primære metodiske udfordringer og potentialer, udvikledes et sæt af metodiske værktøjer til brug for dataindsamlingen:

- > For at støtte elevernes incitament for at deltage i undersøgelsen, samt for at støtte den nonverbale dataindsamling, ansøres eleverne til at 'anmelde' udstillingen gennem brug af digitalkamera og et smiley-system.
- > Selve interviewet varieres, så det egentlige interview kombineres med øvelser, hvor eleverne skal bevæge sig i interviewrummet.
- > En betydelig del af dataindsamlingen udgøres af observation af eleverne i mødet med udstilling og formidlingstiltag. Observationerne er ydermere det naturligt udgangspunkt for det egentlige interview.
- > Eleverne interviewes i par, hvor det kan lade sig gøre. Målet er, at skabe en fundamental tryghed.
- > I interviewet præsenteres et sæt af ikoner og billeder, til hjælp for nuancering af elevernes oplevelse af udstilling og formidling.

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Interviewforløb

- 1. Introduktion til forløbet, formidler og interviewere**
- 2. Formidling og besøg i udstillingen**
 1. Observation af deltagerne
 2. Deltagerne udfører planlagte formidlingsopgaver
- 3. Indledende interview med deltagerne**
 1. Præsentation af deltagerne
 2. Forhold til museumsbesøg og historie generelt
- 4. Besøg i udstillingen på egen hånd med digitalkamera**
- 5. Opfølgende interview med deltagerne**
 1. Umiddelbar oplevelse
 2. Udstillingens temaer
 3. Udstillingens opbygning
 4. Museets verbale formidling og introduktion
 5. Formidlingsopgaverne
 6. Samlet oplevelse

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Metodiske erfaringer

- > Interviewene med specialklasserne bød på færre metodiske barrierer end sprogskolerne.
- > Eleverne forstod og accepterede præmissen om at 'anmelde' udstillingen og formidlingen. De fleste elever deltog i undersøgelsen med stor iver og engagement.
- > Mens enkelte elever tilsyneladende 'blomstrede' i rollen som anmeldere, var det muligt at engagere de fleste i projektet. Få elever endte med at 'gemme' sig.
- > I processen opstod ingen konflikter med hverken formidlere, researchere eller lærere.
- > Det var let at genskabe relationen med de elever som tidligere i forløbet var med på Naturskolen. Ressourcer brugt før interviewfasen på at møde eleverne, er således givet godt ud.
- > Mens det var let at engagere eleverne i vurdering af de enkelte formidlingsinitiativer, var det sværere – trods det metodiske setup – at få dem til at nuancere deres svar. Observation (gerne deltagende) af eleverne er således et godt værktøj i dataindsamlingen.
- > Lærernes engagement i undersøgelsen udgør potentielt et metodisk problem. Det er tydeligt, at hvor lærerne deltager aktivt i interviews, begrænser det elevernes udfoldelse.

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Fremadrettede anbefalinger - specialklasser

- > Det er tydeligt, at eleverne fungerer bedre i interviewprocessen, end antydte i rækken af ekspertinterviews. Man bør derfor være opmærksom på ikke at undervurdere eleverne.
- > Besøg hos eleverne inden den egentlige interviewfase er ikke afgørende for en vellykket dataindsamling, men kan skabe gode relationer mellem elever og researcher, som undersøgelsen kan profitere af.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2011

Viborg Stiftsmuseum – februar 2011

1960-1969

1950-1959

Anex Analyse
Rentemestervej 80
2400 København NV

anex

analyse > proces > udvikling